

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 «ПРАВО» ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
з дисципліни «ІНОЗЕМНА МОВА (англійська, німецька, французька)»**

Розглянуто та схвалено на засіданні
вченої ради Академії «26» травня 2023 року,
протокол № 4

Чернігів – 2023

Схвалено на засіданні кафедри іноземних мов, протокол № 4 від 24.04.2023 р.

Затверджено на засіданні вченої ради Академії Державної пенітенціарної служби

Протокол №4 від 26.05.2023 р.

Укладачі: *Борисенко І.В., кандидата педагогічних наук, доцент*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма підготовки аспірантів зі спеціальності 081 Право для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії складена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» 01.07.2014 № 1556-VII та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 № 261, Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті і передбачає реалізацію права особи здобувати освітній і водночас перший науковий ступінь – ступінь доктора філософії – на основі ступеня магістра відповідно до отриманої ліцензії Академії Державної пенітенціарної служби на відповідну освітню діяльність.

Програма відображає конкретні характеристики володіння англійською мовою рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, тобто володіти відповідними загальними компетенціями в цілому та комунікативними мовленнєвими компетенціями зокрема.

Вступний іспит з іноземної мови (англійської, німецької, французької) до аспірантури має на меті визначити рівень знань, навичок і вмінь здобувачів, який забезпечує необхідну для фахівця комунікативну компетентність у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах; сприйняття і розуміння монологічних та діалогічних висловлювань носіїв мови в межах професійної та побутово-ситуативної тематики. Рівень навичок монологічного мовлення здобувачів має забезпечувати їм можливість самостійно готувати повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, експеримент, обробку даних, висновки та інші аспекти наукової роботи.

1. ВИМОГИ ДО ВСТУПНИКІВ

Вступний екзамен з іноземної мови передбачає перевірку та оцінку рівня сформованості у майбутніх аспірантів мовної, комунікативної компетентностей, здатності та готовності реалізувати здобуті знання та вміння у майбутній науковій діяльності у відповідній галузі науки. На вступному екзамені здобувачі повинні продемонструвати вільне володіння іноземною мовою в її усній та письмовій формах на базі здобутого раніше лексичного запасу в обсязі близько 4500 лексичних одиниць. Здобувачі повинні володіти лексичною, граматичною та орфоепічною нормами іноземної мови, вміти правильно реалізувати цю норму в різних видах майбутньої наукової мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях, вміти аргументовано на основі здобутих раніше знань висловлювати свою точку зору в усній та письмовій формах щодо суспільно-політичних, наукових та фахових проблем. Програма з іноземної мови включає в себе наступні професійні комунікативні компетентності:

Читання:

- розуміти автентичні тексти, пов'язані з науковим дослідженням та спеціальністю, з підручників, газет, популярних і спеціалізованих наукових журналів та інтернет-джерел;
- розуміти деталі у доволі складних наукових матеріалах, інструкціях, специфікаціях;
- розуміти автентичну академічну та професійну кореспонденцію (листи, факси, електронні повідомлення, тощо).

Письмо:

- додержуватися відповідної структури письмового висловлювання (вступ, основна частина, висновки);
 - писати тези, доповіді, реферати та анотації із високим ступенем граматичної коректності;
 - логічно та послідовно висловлювати думки;
 - адекватно використовувати лексичний та граматичний матеріал відповідно до заданої комунікативної ситуації;
 - передавати власну точку зору, ставлення, особисті відчуття та робити висновки.

Мовлення.

Вступники до аспірантури повинні вміти:

- створювати детальний монолог щодо широкого кола проблем, пов'язаних з навчанням та спеціальністю;
- реагувати на основні ідеї та розпізнавати важливу інформацію під час обговорень, дискусій, дебатів щодо професійних питань;
- виступати і давати чіткі, детальні описи та презентації складних предметів, інтегруючи підтеми, розвиваючи окремі пункти та завершуючи відповідним висновком; добре реагувати на звертання;
- аргументувати свою точку зору стосовно актуальних правничих проблем, володіти етикетом мовного спілкування в академічних і професійних ситуаціях;
- спілкуватися у формальній і неформальній бесіді, при здійсненні транзакцій для отримання певних послуг, під час інтерв'ю.

ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

Англійська мова

Структура речення в англійській мові порівняно зі структурою речення в українській мові.

Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питань.

Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.

Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.

Активний і пасивний стан. Особливості використання й перекладу пасивного стану. Узгодження часів.

Функції дієслів: to be, to have, to do, will, should, would. Функції дієслів із закінченням -ing, -ed.

Іменник. Утворення множини.

Присвійний відмінок.

Артикль.

Займенник (загальні відмінності). Особові, присвійні, вказівні займенники. Неозначені займенники some, any і заперечний займенник no. Кількісні займенники many, any, few. Неозначено-особовий займенник one. Підсилювальні і зворотні займенники.

Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння. Чисельник. Кількісні та порядкові чисельники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.

Ознаки підрядних речень: додаткових, означальних, умовних; ознаки сполучникового і безсполучникового підпорядкування; ознаки відокремлених речень; ознаки часових форм дієслів у Present, Past, Future Indefinite; Present, Past

Continuous; Present, Past Perfect активного і пасивного стану і їх значення. Шляхи перекладу Passive.

Ознаки безособових форм дієслів: ознаки простих форм інфінітиву, герундія, прислівників I і II в реченні і значення цих форм.

Ознаки безособових форм дієслова і їх значення. Інфінітив. Складні інфінітивні форми і їх співвідношення з формою присудка. Ознаки інфінітива у функції правого визначення і його значення.

Ознаки модальності to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~ should + Infinitive.

Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.

Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення.

Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Німецька мова

Артикль. Відмінювання означеного та неозначеного артиклів. Вживання означеного та неозначеного артиклів.

Іменник. Рід іменника. Число іменника. Відмінювання іменників.

Порядок слів у простому поширеному розповідному реченні. Порядок слів у питальних реченнях. Порядок слів у складносурядних і складнопідрядних реченнях.

Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Відмінювання прикметників.

Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Дробові числівники.

Займенник. Особові, присвійні, зворотні, вказівні, відносні займенники.

Дієслово. Способи дієслова. Часові форми активного та пасивного стану дієслова дійсного способу. Наказовий спосіб. Умовний спосіб. Модальні дієслова. Дієслова із відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Зворотні дієслова.

Інфінітив. Вживання інфінітива з часткою zu. Дієприкметник I та II. Модальні конструкції haben +zu+інфінітив, sein +zu +інфінітив.

Інфінітивні групи. Інфінітивні звороти um...zu, statt...zu, ohne...zu.

Залежний інфінітив та інфінітивні групи.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників.

Прийменник. Прийменники, що вимагають родового, давального або знахідного відмінків. Прийменники подвійного керування.

Складносурядне речення.

Складнопідрядне речення. Підрядні підметові речення. Підрядні присудкові речення. Підрядні додаткові речення. Підрядні означальні речення. Підрядні обставинні речення. Підрядні речення часу. Підрядні речення місця. Підрядні речення причини. Підрядні речення мети. Підрядні речення наслідку. Підрядні речення способу дії та порівняння. Підрядні речення умови.

Французька мова

Грамматика.

Морфологія. Множина іменників (особливі випадки творення множини).

Артикль. Основні випадки вживання означеного, неозначеного, часткового артикля. Основні випадки відсутності артикля.

Прикметник: рід, число, ступені порівняння.

Особові займенники у функції прямого та непрямого додатка. Займенники *en*, *у*. Відносні займенники *qui, que, dont*.

Часові форми дієслова у дійсному способі

Узгодження часів.

Часові форми дієслова у дійсному способі: *Present, Passe compose, Imparfait, Futur proche, Passe proche, Futur simple, Plus-que-parfait, Futur dans le passe* в активному стані. Часові форми дієслова у дійсному способі в пасивному стані (*Forme passive*).

Синтаксис. Основні типи речень: стверджувальне, питальне, заперечне, спонукальне. Порядок слів у реченнях різних типів. Безособові речення. Складносурядні та складнопідрядні речення.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Приклад першого завдання вступного іспиту з англійської мови:

America's Teenage courts

Where teenagers are judged by others of the same age group.

In the small city of Odessa, western Texas, local judicial authorities have reinterpreted the old legal principle that offenders should be tried by a jury of their peers. Odessa's "Teen Court" is one of over a thousand such courts in the USA, where teens themselves are responsible for trying and sentencing teenage offenders. And the results are very encouraging..

The teen court in Odessa, Texas.

In the year 1215, the Norman barons of England drew up an ultimatum that they presented to King John and forced him to sign. Among other things, the document, called Magna Carta, the great charter, formally recognized basic human rights, and re-established one of the fundamental principles of English law — that a man should be judged by his peers, or equals. Trial by a jury has been a key feature of English law ever since.

When Thomas Jefferson and others drew up the American Declaration of Independence in 1776, one of the complaints that they made was that the King of England had deprived Americans of their right to trial by jury. Twelve years later, this right was enshrined in Article III of the new *Constitution of the United States*, where it has remained ever since. But what is a jury of equals? Is a teenager, faced with a jury composed of people his parents' age, being judged by his peers? Most teens would answer "no".

The idea of "teen courts" has been around in the USA for many years. It was in the 1980s in Odessa that the Teen Court was first suggested. Realizing that many teenage offenders were alienated by a justice system organized and controlled by people of a different generation, the court in Odessa decided to let offenders opt to be tried by other teenagers. Many thousands of teens have since been tried by their peers in Odessa, and almost all agree that it was the right thing to do. Statistics confirm this, as rates of recidivism among teens tried in different Teen Courts are under 5% (compared to up to 50% with normal courts). Odessa's Teen Court is one of many now operating in the state of Texas, which in 1990 became the first American state to establish a state-wide

organization to develop teen courts. Until the 1990s, the number of new courts increased slowly; but since the millennium, hundreds more cities all across the USA have seen that the system works, and have introduced it in their own community. In 2007, the idea crossed the Atlantic, with the opening of the first teen court in England, in Preston, Lancashire.

Teen courts operate in just the same way as a real court, the major difference being that the only professional in the process is the judge. Run by volunteers, the court sits every Tuesday evening under the control of a local judge, also a volunteer; proceedings are conducted as in a real court, with teenagers taking the roles of prosecution and defense: a panel of teens sits as jury, and it is they who propose the sentence they consider to be appropriate.

While there is no possibility of an Odessa teen jury fining an offender or sending him or her to prison, there is a range of punishments available, including community service, driving classes, counseling and also jury service in the Teen Court. The range of sentences available reflects the type of offenses referred to the court, minor misdeeds such as traffic violations, (including speeding), fighting, vandalism and intoxication. Furthermore, the Court only has the right to judge other teens who have (a) decided to plead guilty, and (b) agreed to be tried by their peers.

Most other Teen Courts that have been set up operate with similar restrictions, though some, more controversially, have been given powers to determine guilt or innocence in certain cases, and even recommend detention.

Teens who opt for trial by the Teen Court, thinking that it will be a soft option, are generally surprised. A Los Angeles teen jury recently sentenced 14-year old Michael C. to 600 hours (!) of community service for stealing a car stereo. Judge Jamie Corral, presiding, reduced the sentence to 200 hours, but Michael still had to spend a lot of his free time for six months doing community service as a gardener at Abraham Lincoln High School. "I didn't expect them to be so hard on me, but I deserved it," he said afterwards.

Друге завдання: Письмове анотування англомовної статті іноземною мовою (допускається використання словника). Обсяг тексту не менш ніж 450-500 друкованих знаків.

Складаючи анотацію запропонованої статті, вступник повинен вказати її назву й автора, чітко виокремити тему статті та коротко викласти її основний зміст відповідними засобами англійської мови. Орієнтовний обсяг анотації – 10-12 речень.

Приклад другого завдання вступного іспиту з англійської мови:

Crime comes easily to many young men in the tough parts of America's cities; it's almost second nature, specially to guys who have no jobs and no money, and nothing to do.

It comes easily at any time of day, of course; but at night it comes more easily still. The middle of the night is prime time for crime, and it always has been, specially when the nights are warm and it's good to be out of doors.

Yet the level of crime in America's big cities has fallen considerably over the last two decades. In some cities, such as New York, the fall has been spectacular, and though America's cities may still be dangerous places at night, compared to most European cities, the improvement is real.

One reason for this improvement is statistical; the number of young men in the 15-25 age group has fallen. However there are other factors too, including stricter policing; but less spectacularly, perhaps, there are also the numerous programs that have been set up, by cities and volunteer groups, to provide young people with alternatives to crime.

While Curtis Sliwa's *Guardian Angels* showed New Yorkers, then people in other cities, that tough young men could be just as happy and effective combating crime as participating in it, many other programs have also helped bring down the crime rate. The idea behind them all is much the same; to give people something constructive or enjoyable to do, and channel their efforts away from crime.

The concept of Midnight Basketball was first launched in 1986 in Maryland, by a retired federal employee, G. Van Standifer working at the time as town manager at Glendarden, a suburb of Washington. The federal capital has one of the highest rates of criminality in the U.S.A.

Faced with an "escalating crime rate" among "at risk" young men, mostly Blacks, Van Standifer saw that one of the main reasons for the rapidly worsening situation was boredom, the fact that young men had nothing to do - or at least, nothing they could afford to do, given that few of them had jobs.

Приблизний перелік тем статей для анотування:

1. Людина і суспільство.
2. Актуальні питання сьогодення в Україні.
3. Охорона навколишнього середовища.
4. Вища освіта в Україні та за кордоном
5. Правовий і соціальний захист населення.
6. Роль іноземної мови у житті сучасної людини.
7. Правова система України.
8. Засоби масової інформації. Їх роль у суспільному житті.
9. Новітні технології.
10. Наукові дослідження.

Третє завдання: Співбесіда іноземною мовою з питань наукового дослідження.

Рекомендовані питання до співбесіди:

1. Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Чим зумовлений вибір теми Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
3. Який напрям Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
4. Чи маєте Ви публікації у фахових виданнях? Назвіть їх.
5. Чи брали Ви участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
6. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань вступника до аспірантуру відбуватиметься за 100-бальною шкалою.

Відсотки	Оцінка за національною	Оцінка	Пояснення
----------	------------------------	--------	-----------

підсумков ої оцінки	шкалою	за ECTS	
1	2	3	4
90–100	ВІДМІННО	A	Рівень знань високий.
82–89	ДУЖЕ ДОБРЕ	B	Рівень знань вище середнього
75–81	ДОБРЕ	C	Рівень знань вище середнього
66–74	ЗАДОВІЛЬНО	D	Рівень знань низький
60–65	ЗАДОВІЛЬНО	E	Підготовка задовольняє мінімальним критеріям.
0-59	НЕЗАДОВІЛЬНО	FX	Іспит не складено

Критерії і параметри оцінювання першого завдання.

Читання, переклад, коментування оригінального тексту з фаху.

Максимальна кількість балів за виконання першого завдання – 30 (15 балів за зміст відповіді і 15 балів – за її форму).

Критерії та оцінювання відповіді здобувача висвітлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання першого завдання вступного іспиту

Критерії оцінювання	Параметри оцінювання	Кількість балів
Зміст відповіді	Повне розуміння прочитаного тексту; чіткий та послідовний аналіз основної ідеї та проблематики, висвітлених у тексті. Наявність особистої оцінки уривку із зазначенням загальних вражень та описом окремих компонентів, які зв'язують зміст тексту з його формою.	12-15
	Достатньо коректний переклад та розуміння іншомовного тексту. Загальне розуміння основної проблематики тексту. Змістовна інтерпретація уривку з опорою на стилістичні особливості запропонованого тексту; відповідність стилю.	9-11
	Неточності у розумінні змісту текста. Часткова відсутність чіткого та послідовного аналізу основної ідеї та проблематики, висвітлених у тексті	5-8
	Невідповідність перекладу до тексту оригіналу та неповне розуміння іншомовного тексту. Відсутність послідовного аналізу основної ідеї та проблематики, висвітлених у тексті.	1-4
Форма відповіді	Грамотичне оформлення коментаря коректне; реалізується за допомогою гнучкого використання повного спектру складних граматичних структур. Лексичне оформлення висловлювання коректне, адекватне ситуації спілкування. Стилістичне	12-15

	оформлення висловлювання коректне.	
	Граматичне оформлення коментаря здебільшого коректне; реалізується за допомогою використання широкого спектру складних граматичних структур з деякою гнучкістю; трапляються випадкові, але не систематичні помилки у вживанні граматичних структур, які не впливають на розуміння.	9-11
	Граматичне оформлення переказу частково коректне; реалізується за допомогою використання простих і складних граматичних структур з обмеженою гнучкістю; часто трапляються помилки, які іноді можуть впливати на розуміння. Лексичне оформлення висловлювання недостатньо коректне, вживана лексика не завжди адекватна професійній ситуації спілкування, але не викликає труднощів для розуміння.	5-8
	Граматичне оформлення висловлювання переважно некоректне; реалізується за допомогою використання простих речень з дуже обмеженим спектром складних граматичних структур з мінімальною гнучкістю; трапляються численні помилки, які впливають на розуміння. Лексичне оформлення висловлювання недостатньо коректне, уживана лексика не адекватна професійній ситуації спілкування, що впливає на розуміння.	1-4
Разом		30

Критерії і параметри оцінювання другого завдання.

Письмове анотування англomовної статті іноземною мовою (допускається використання словника). За виконання другого завдання здобувач може набрати 30 балів.

Таблиця 2

Оцінювання другого завдання вступного іспиту

Параметри оцінювання	Кількість балів
Зміст повною мірою відповідає темі завдання. й окремих аспектів теми. Текст викладено повно і послідовно. Логічна композиційна побудова тексту (вступ, основна частина, заключна частина). Чітке висловлювання думок. Широка варіативність у виборі лексичних та складних синтаксичних структур.	23-30

Зміст переважно відповідає темі завдання. Основні ідеї і думки висловлюються чітко і повно, але недостатньою є її логічна послідовність. Коректне, але обмежене використання засобів зв'язку між реченнями і параграфами. Недостатня варіативність у виборі лексичних одиниць. Використання не тільки простих, але і складних синтаксичних структур.	14-22
Недостатнє вміння чітко висловлювати основну ідею тексту. Обмежене знання даної теми. Відсутність логічного зв'язку між реченнями і параграфами. Обмежений вибір лексики. Перевага простих граматичних структур. Порухення стилістичної відповідності тексту в результаті обмеженого використання відповідних мовних стилістичних засобів.	7-13
Текст зовсім не відповідає меті завдання і не розкриває теми. Непослідовна організація тексту або його відсутність. Недостатній обсяг тексту для оцінки. Велика кількість помилок, незрозумілий почерк, що ускладнює розуміння тексту в цілому, порушення правил побудови речень. Відсутність варіативності вживання лексичних одиниць. Стиль тексту не відповідає типу даного письмового завдання.	1-6
Разом	30

Третє завдання: Співбесіда іноземною мовою з питань наукового дослідження.

За виконання третього завдання на вступному іспиті здобувач може набрати 30 балів (10 балів – змістовне наповнення, 10 – за фонетичну правильність висловлювання, 10 – за уміння вільно висловлюватися іноземною мовою).

Критерії і параметри оцінювання мовленнєвих умінь

Таблиця 3

Оцінювання третього завдання вступного іспиту

Критерії оцінювання	Параметри оцінювання	Кількість балів
Змістове наповнення і структурна організація тексту	Зміст повною мірою відображає професійну ситуацію та тему; повністю висвітлює всі ідеї; добре структурно організований; передбачає додаткову інформацію, що конкретизує і уточнює основну повною мірою.	10-9
	Зміст переважно відображає ситуацію та тему; в основному висвітлює задекларовані ідеї; загалом добре структурно організований; передбачає додаткову інформацію, що переважно конкретизує і уточнює основну.	8-6
	Зміст частково відображає ситуацію та тему; дещо поверхово висвітлює ідеї; недостатньо добре структурно організований; передбачає додаткову інформацію, що частково конкретизує й уточнює основну.	5-3

	Зміст мінімально відображає професійну ситуацію та тему; дуже поверхово висвітлює ідеї; представлений з мінімальною структурною організацією; передбачає додаткову інформацію, що мінімально конкретизує й уточнює основну.	2-1
Фонетична правильність висловлювання	Вимова нормативна, зрозуміла; інтонація повністю відповідає комунікативним намірам.	10-9
	Вимова в основному нормативна, переважно зрозуміла; інтонація загалом відповідає комунікативним намірам.	8-6
	Вимова подекуди не відповідає нормам, але в основному зрозуміла; інтонація частково відповідає комунікативним намірам	5-3
	Вимова й інтонація не відповідають нормам, викликають значні труднощі для розуміння слухача	2-1
Вільність мовлення	Мовлення є вільним; у ньому іноді спостерігаються одна нетривала невпевненість / повторення / самокорекція; реалізується за допомогою використання повного спектру засобів міжфразових зв'язків з достатньою гнучкістю.	3
	Мовлення переважно вільне; у ньому спостерігаються кілька (2) нетривалих пауз / повторів / самокорекцій; реалізується за допомогою використання широкого спектру засобів міжфразових зв'язків з деякою гнучкістю.	2
	Мовлення є недостатньо вільне; у ньому мають місце три тривалих і нетривалих неточності / повторення / самокорекції; реалізується за допомогою часткового використання спектру засобів міжфразових зв'язків з частковою гнучкістю.	
	Мовлення повільне; у ньому спостерігаються чотири і більше тривалих пауз / повторів / самокорекцій; реалізується шляхом дуже обмеженого використання спектру засобів міжфразових зв'язків з мінімальною гнучкістю.	1
Разом		30

Додаткові бали (0-10) можуть нараховуються за тривалість і темп усного англомовного висловлювання

Писемне мовлення оцінюється за такими критеріями:

- зміст, інформативність;
- організація тексту, зв'язність;
- лексична, граматична, орфографічна правильність;
- варіативність вибору лексичних одиниць;
- синтаксична відповідність мовних засобів.

Підсумкова оцінка за вступний іспит до аспірантури іноземної мови

Підсумкова оцінка за вступний іспит до аспірантури з іноземної мови виставляється з урахуванням трьох складників оцінок за виконання кожного завдання.

Кількість балів здобувача за виконані завдання на фаховому вступному випробуванні з англійської мови становитиме: 30+30+30+(10 додаткових)=100 балів.

Список рекомендованих джерел та літератури

1. Англомовні елементи наукової праці: назва, анотація, резюме: A Practical Guide to Writing Research Paper Titles, Abstracts, Summaries : навчальний посібник. Харк. держ. акад. культури / Розробники: О. С. Частник, С. В. Частник. Х.: ХДАК, 2016. 78 с.

2. Бахов І. С. English for Post-Graduate Students. Англійська мова для аспірантів і здобувачів: навч. посіб. К.: МАУП, 2008.

3. Бондар Т.І. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.

4. Ільченко О.М. Англійська для науковців. The Language of Science: Підручник. Видання друге, доопрацьоване. К: Наук думка, 2010. 288 с.

5. Іноземна мова у наукових дослідженнях: тестові завдання для аспірантів з дисципліни «Іноземна мова у наукових дослідженнях» / Укладачі: Крайняк Л.К., Гумовська І.М. Тернопіль: ТНЕУ, 2018.

6. Зелінська О. І, Лисицька О. П, Мельнікова Т. В., Мороз Т. Ю. Academic English for PhD researchers. Академічна англійська для дослідників. Навчально-методичний посібник / ред. В. П. Сімонок. Х.: Право, 2018. 224 с.

7. Марчишина А. А. Basics of Academic Writing: навчальний посібник з основ наукового письма. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 168 с.

8. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма. Навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців – видання друге. Львів, 2003.

9. Healan A., Gormley K., Shotton D. & Ludlow K. Close-up B2. Student's Book B2. 2nd Edition. UK: National Geographic Learning, 2014. 188 p.

10. Moutsou E. Use of English. B2 for all exams. Published by: MM Publication, 2009. 184 p.

11. Kyiv Post - Ukraine's Global Voice 2020-2021. URL: <https://www.kyivpost.com/>.

13. Чурсіна Л. В. Le français pour les juristes : навч. посіб. з фр. мови для студентів-юристів / Л. В. Чурсіна, О. Ю. Осмоловська ; за ред. І. П. Липко. Х. : Право, 2012. 568 с.

14. Федько Ю. Французько-український словник правової термінології. К.: Вища шк., 2001. 88 с.